

Alþingi
Erindi nr. P 141/888
komudagur 5.12.2012

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 4. desember 2012

Efni: Umsögn BSRB um frumvarp til laga um breytingu á lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 70/1996, með síðari breytingum, þskj. 421 – 364. mál

BSRB leggst alfarið gegn frumvarpinu og krefst þess að það verði dregið til baka. Bandalagið hefur áður sent inn umsagnir um frumvarp sama efnis sem var lögð voru fram á 130., 139. og 140. löggjafarþingi.

Því er mótmælt harðlega að löggjafinn taki sér það vald í hendur að taka einhliða ákvörðun um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. Kveðið er á um það í lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins að hafa ber samráð við samtök opinberra starfsmanna við endurskoðun laganna.

Afstaða bandalagsins til frumvarpsins hefur ekki breyst þrátt fyrir áréttingu um að málefnaleg sjónarmið skuli eftir sem áður gilda um ákvörðun um starfslok og lausn frá embætti skv. breyttri greinargerð með frumvarpinu. Enda er þá enn ósvarað þeirri spurningu hvað teljist til málefnalegra sjónarmiða yrði frumvarpið að lögum. Samkvæmt núgildandi lagaumhverfi geta ástæður uppsagnar ríkisstarfsmanna verið annars vegar að rekja til starfsmanns sjálfs en þá er áminning almennt nauðsynlegur undanfari lögmætrar uppsagnar og hins vegar vegna ástæðna sem má rekja til viðkomandi stofnunar. Í þeim efnum eru málefnaleg sjónarmið talin vera t.d. vegna hagræðingar í rekstri og skipulagsbreytinga. Verði frumvarpið óbreytt að lögum er fullkomlega óljóst hvaða málefnalegu sjónarmið geti búið að baki uppsögn starfsmanns ríkisins vegna ástæðna sem rekja má til hans sjálfs.

Markmið áminningarskyldu er að veita starfsmanni færi á að bæta ráð sitt. Bandalagið lítur svo á að slíkar reglur ættu að gilda um allan vinnumarkaðinn fremur en að samræming almenna og opinbera vinnumarkaðar feli í sér að áminningarskylda opinberra starfsmanna sé felld brott. Áminningarskylda felur í sér tækifæri til úrbóta og leiðréttinga áður en komið er í óefni sem leiðir til uppsagnar starfsmanns.

Vandséð er að hægt verði að fella brott með þeim hætti sem frumvarpið leggur til andmælarétt starfsmanna. Kveðið er á um andmælarétt í stjórnvísulögum en lögin gilda um töku stjórnvaldsákvörðunar. Ráðning til starfa og uppsögn eru stjórnvaldsákvæðanir skv. athugasemdum með frumvarpi til stjórnvísulaga og kemur skýrlega fram í dómaframkvæmd.

Þannig teljast mál ekki upplýst ef ekki er gefið aðila máls tækifæri til andmæla og getur þar af leiðandi verið um brot á rannsóknarreglu stjórnsluréttar einnig að ræða.

Þá er vandséð að hægt verði að fella brott áminningarskyldu með þeim hætti sem lagt er enda verður að gæta að skráðum sem óskráðum reglum stjórnsluréttar við töku stjórnvaldsákvörðunar um uppsögn

Rétt er að taka það fram að uppsögn er afar íþyngjandi ákvörðun sem hefur áhrif á sjálfsvirðingu og mögulega framtíðarframfærslu einstaklings. Það verður því að teljast lágmarksvirðing gagnvart starfsfólki að ekkert sé aðhafst fyrir en mál eru upplýst. Rannsókn máls getur vart verið lokið ef ekki er veitt tækifæri til andmæla. Þær reglur sem nú gilda um áminningarskyldu veita ákvörðunartöku gagnsæi og skapar aukið traust á að málefnaleg sjónarmið hafi búið að baki. Loks að ákvörðunin sé sanngjörn og tekið sé á sambærilegum starfsmannamálum með sambærilegum hætti. En framantalið er allt í samræmi við markmið að baki setningu stjórnslulaga.

Í frumvarpinu er vísað til skýrslu Ríkisendurskoðunar til rökstuðnings um að breytinga sé þörf. Í þeim efnum er rétt að áréttu að BSRB telur því tillöguna um breytingar á lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins verulega vanhugsaðar. Bandalagið leggur áherslu á að áður en gripið er til aðgerða til að leysa meintan vanda í starfsmannamálum ríkisins þurfi að greina hvort vandinn sé raunverulega fyrir hendi og þá hver hann er.

Að öðru leyti vísar bandalagið til áðurnefndar umsagnar þess við frumvarp sama efnis er lagt var fram á 130., 139. og 140 lögjafarþingi.

Fyrir hönd BSRB

A handwritten signature in blue ink, reading 'Sonja Ýr Þorbergsdóttir'.

Sonja Ýr Þorbergsdóttir
lögfræðingur